

Zenon Andrzejewski, *Dr Leon Peiper adwokat z Przemysła*, „Nasz Przemysł” 2007, nr 11, s. 11-12

DR LEON PEIPER

Tak sygnował swoje słynne komentarze do kodeksów prawnych, z których w okresie międzywojennym korzystali profesorowie uniwersytetów, studenci wydziałów prawa oraz sędziowie, prokuratorzy, adwokaci, referendarze i rejenci w całej Polsce. Z Przemysłem związał się w roku 1893 i tu mieszkał przez 46 lat. Będąc prawniczym fenomenem i chlubą przemyskiej palestry, pozostawił też trwałe ślady w życiu społeczno-kulturalnym miasta.

W rodzinnym Krakowie

Urodził się 9.02.1865 r. jako syn Isaaka Peipera, rzeźnika i Malki Faigae z d. Banaschek. W latach 1875–1882 uczęszczał do c.k. Gimnazjum św. Jacka w Krakowie, w którym ukończył VII klasę. Egzamin maturalny złożył jako eksternista 28.03.1884 r. w krakowskim c.k. Gimnazjum im. Bartłomieja Nowodworskiego. W tymże roku zapisał się na Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego. W czasie studiów specjalizował się szczególnie w prawie karnym, uczęszczając na seminaria prowadzone przez profesorów Krzymuskiego i Rosenblatta. Jako słuchacz UJ otrzymał stypendium naukowe i wyjechał do Berlina, by pogłębiać swoją wiedzę na tamtejszym uniwersytecie. Po powrocie i po złożeniu egzaminów ścisłych, tzw. rygorozów, 30.11.1889 r. został promowany na doktora praw.

Przemyslanin z wyboru

Odbywatel aplikację adwokacką u wybitnych cywili-
stów i karnistów w Drohobyczu i Przemysłu. Po zda-
niu egzaminu adwokackiego został wpisany na listę
adwokatów okręgu przemyskiego c.k. Sądu Obwodo-
wego i osiedlił się w Przemysłu na stałe. Zamieszkał
przy ul. Dworskiego 562 i 1 maja 1895 r. otworzył
własną kancelarię przy ul. Wodnej, w kamienicy Kru-
ga. Rok później rozpoczął wykłady w przemyskim
Towarzystwie Prawniczym. W tymże czasie przepro-
wadził się na ulicę Ratuszową 6.

W roku 1908 wraz z drem Maksymilianem Dawidem
założyli pierwszą w Przemysłu spółkę adwokacką.

W roku 1911 dr Leon Peiper został wybrany na
członka wydziału (zarządu) przemysko-samborskiej
Izby Adwokatów i pozostawał nim do wybuchu I woj-
ny światowej. Równocześnie był członkiem przemy-
skiej Czytelni Naukowej. W lipcu 1914 r. uzyskał
wpis na listę obrońców wojskowych, uprawniający go
do występowania w sprawach karnych przed sądami
wojskowymi. W czasie I wojny światowej był obrońcą
w procesach aresztowanych legionistów. Po zakoń-
czeniu działań wojennych został wybrany ponownie
na członka wydziału przemyskiej Izby Adwokatów.

Wskrzesciciel Towarzystwa Prawniczego

W roku 1925 dzięki jego inicjatywie zostało reakty-
wowane przemyskie Towarzystwo Prawnicze, którego
działalność zamarła z chwilą wybuchu I wojny świa-
towej. Na zebraniu konstytuującym w dniu 7 czerwca
1925 r. dr L. Peiper wszedł do Wydziału Towarzystwa
i został wybrany na jego wiceprezesa, którą to funk-
cję pełnił nieprzerwanie do 1939 roku. Na posiedze-

niu wydziału w dniu 12 czerwca 1925 r. objął referat projektów ustaw. Dzięki zaangażowaniu dra Peipera Towarzystwo Prawnicze rozwinęło wkrótce prężną działalność. Zaprenumerowano wszystkie polskie czasopisma prawnicze i zorganizowano bibliotekę Towarzystwa. W jesieni 1925 r. zainaugurowano wykłady i odczyty na temat nowo wydawanych ustaw polskich oraz innej aktualnej problematyki prawniczej i projektów ustaw. Wykłady, połączone z dyskusją, cieszyły się wysoką frekwencją i prowadzone były nie tylko dla członków Towarzystwa, ale także dla sędziów i adwokatów z okolicznych miejscowości. Szczególnie popularnym prelegentem był dr L. Peiper, na którego wykładach był zawsze nadkomplet słuchaczy.

Adwokat – naukowiec

Dr Peiper z powodzeniem łączył wykonywany zawód adwokata-praktyka z działalnością naukową. Swoje doświadczenia i przemyślenia, wynikające z praktyki adwokackiej i studiowania naukowej literatury prawniczej, publikował na łamach „Polskiego Procesu Cywilnego”, w „Czasopiśmie Adwokatów Ziem Zachodnich”, „Głosie Sądownictwa”, „Głosie Prawa”, „Przeglądzie Sądowym”, „Palestrze”, „Nowej Palestrze” i „Gazecie Sądowej”. Wchodził w skład komitetu opiniodawczego „Głosu Prawa”, jako specjalista prawa karnego materialnego, procesu karnego i postępowania cywilnego. Poruszał się swobodnie w materii prawa karnego skarbowego, zobowiązań i handlowego. O tych wszechstronnych zainteresowaniach dra Peipera świadczą komentarze do kodeksów, które opracował po przeprowadzonej unifikacji ustawodawstwa polskiego. Jego prace były bardzo wysoko oceniane przez środowiska naukowe i prawników praktyków.

Uznawany był za jeden z najwybitniejszych autorytetów prawniczych w odrodzonej Polsce. O jego opinię zabiegała wielokrotnie Komisja Kodyfikacyjna w sprawie projektowanych nowych ustaw.

Mimo dużego obciążenia różnymi obowiązkami dr Peiper znajdował czas na szkolenie swoich następców, prowadząc w Przemyślu seminarium prawa karnego dla aplikantów adwokackich.

W listopadzie 1935 r. objął funkcję prezesa zarządu Związku Adwokatów w Przemyślu, którego zadaniem była obrona godności stanu adwokackiego i walka z nieuczciwą konkurencją w zawodzie, posługującą się podstępными metodami pozyskiwania klientów.

Obywatel miasta

Dr Leon Peiper był człowiekiem dość zamożnym. W roku 1903 kupił w Przemyślu dwie kamienice przy ul. Ratuszowej 6 i Wodnej 3. Przy Ratuszowej 6 mieszkał i tu wspólnie z synem Michałem prowadził kancelarię adwokacką do sierpnia 1939 r. Ponadto był współwłaścicielem parcel budowlanych przy ul. Tarnawskiego 9 i Moniuszki 2 oraz Fabryki Maszyn i Odlewni Żelaza „Cyklop” przy ul. Moniuszki 4-6, w której pełnił funkcję prezesa zarządu.

Angażował się do różnych akcji społecznych i czynnie uczestniczył w życiu kulturalnym Przemyśla. W czerwcu 1927 r. został wybrany na sekretarza Komitetu Obywatelskiego zbierającego datki na ufundowanie sztandaru dla stacjonującego w Przemyślu 38. Pułku Piechoty im. Strzelców Lwowskich, w roku 1928 wspierał akcję zbiórki funduszy na budowę w Przemyślu Domu Żołnierza im. marsz. Józefa Piłsudskiego, wykupując tzw. cegielki po 50 zł, w

roku 1939 był członkiem komitetu redakcyjnego „Tygodnika Przemyskiego”, czasopisma poświęconego dobru miasta.

Działacz sportowy

Osobny rozdział w biografii dra Peipera stanowi jego działalność na niwie sportowej. W lipcu 1925 r. na walnym nadzwyczajnym zebraniu został wybrany na prezesa Żydowskiego Klubu Sportowego „Hagibor” i funkcję tę pełnił do roku 1928.

13 kwietnia 1927 r. powierzono mu godność wiceprezesa zarządu podokręgu przemyskiego Lwowskiego Związku Okręgowego Piłki Nożnej, a 25 czerwca tego roku wszedł w skład zarządu nowo utworzonego Tymczasowego Związku Sportowego Ziemi Przemyskiej jako zastępca przewodniczącego.

3 maja 1927 r. pełnił funkcję sędziego na mecie wyścigu kolarskiego, zorganizowanego przez PKS „Polonia” dla uczczenia rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 maja.

We wrześniu 1927 r. na życzenie ogółu członków Tymczasowego Związku Sportowego Ziemi Przemyskiej dr Peiper objął jego przewodnictwo. Wiadomość tę wszystkie kluby sportowe przyjęły z wielkim zadowoleniem. Za wkład wniesiony na rzecz rozwoju piłki nożnej w Przemyślu, w sierpniu 1931 r. dr Peiper został uhonorowany odznaką PZPN. Jego nazwisko figuruje na liście najbardziej zasłużonych działaczy sportowych w Przemyślu w okresie międzywojennym.

Ofiara Holocaustu

Kiedy w dniach 7–8 września 1939 r. lotnictwo niemieckie rozpoczęło bombardowanie Przemyśla

dr Peiper wyjechał do rodzinnego Krakowa w nadziei, że tam łatwiej mu będzie przetrwać niepewny, wojenny czas. Niestety, w 1941 r. znalazł się na imiennej liście Żydów wyznaczonych do przesiedlenia do getta, które Niemcy utworzyli 21 marca 1941 r. w dzielnicy Podgórze. W czerwcu i październiku 1942 r. około 14 tysięcy mieszkańców getta wywieziono do obozu zagłady w Bełżcu. Wielu, zwłaszcza starców, naziści zamordowali na miejscu. Wśród nich był najprawdopodobniej dr Leon Peiper, który miał już wówczas 77 lat.

PS Podrozdział „Działacz sportowy” napisałem opierając się na pracy J. Frankiewicza, Przemyska „Polonia” i inne kluby sportowe w latach 1917–1939, Przemysł 2006. Dziękuję p. T. Pudłockiemu za pomoc w kwerendzie bibliograficznej.